

Mă adresez ne-vorbitorilor de limbă franceză: ați avut vreodată curiozitatea să vă uitați în dicționar la traducerea în românește a cuvântului „colimaçon”?

Este „melc” sau „spirală”. De fapt, la origine, scara a fost în „limaçon”, adică un diminutiv al lui „limace”, care e melc.

Există în matematică un tip de curbă care se numește „melcul lui Pascal”, descoperit de Étienne Pascal, tatăl lui Blaise Pascal - matematicianul și filozoful care definea omul, pe la jumătatea secolului al XVII-lea, ca fiind „o trestie, cea mai fragilă din întreaga natură, dar [...] o trestie gânditoare”.

De fapt, cel care a dat prima oară o metodă de desenare pentru „melcul lui Pascal” este Albrecht Dürer, în secolul al XVI-lea.

În acest articol vom vorbi, așadar, despre scări... melcușor.

Adică despre scări în spirală.

text: dr. arh. Ana Maria DABIJA

SCARA COLIMASON

Foto: © by Rosa y Dani

Sunt tot felul de scări în spirală, dar în general termenul de „colimason” se aplică scărilor organizate în jurul unui stâlp central, cu trepte libere. Proiecția în plan a unei astfel de scări este un cerc. Altfel spus, scările colimason sunt cele mai „economice” scări posibile: ocupă cel mai puțin loc!

Sunt scări pe un singur nivel (nu doresc nimănui să urce nici măcar un birou pe o astfel de scară...), de obicei conducând spre spații cu utilizare privată (adică circulația pe aceste scări este foarte restrânsă).

O caracteristică a acestor scări este că ele trebuie foarte bine calculate: unde

și cât se pot suprapune treptele (unde se închide cercul), pentru ca utilizatorii să nu se lovească cu capul de treptele de deasupra lor. Contează foarte tare și diametrul stâlpului central: cu cât este mai mare, cu atât mai multe trepte pot fi distribuite pe acesta, și deci la o rotație completă (care corespunde unui cerc în plan) se urcă mai mult.

În același context, trebuie ca relația treaptă-contratreaptă să fie bine stăpânită și, în general, corelându-se toate aceste cerințe (dimensionarea treptelor

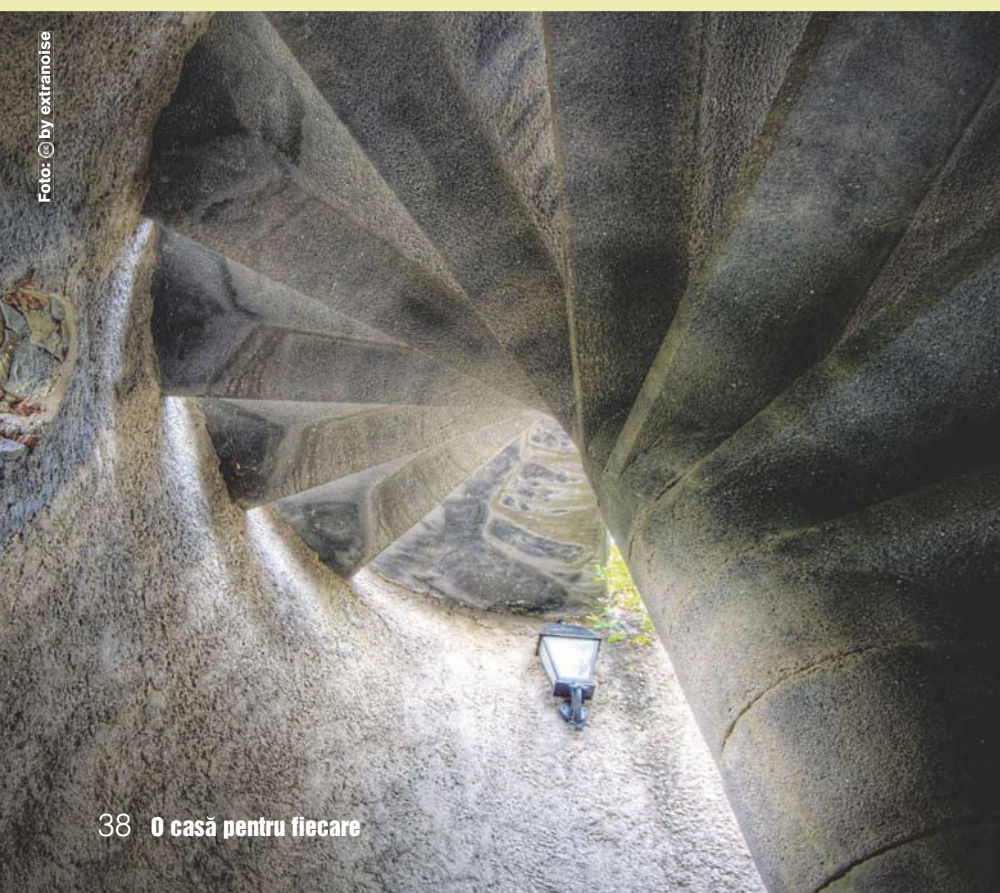

Foto: © by extranoise

Foto: © by clyderob

și a tamburului central, precum și asigurarea înălțimii libere necesare pentru circulație pe scară), rezultă în cele din urmă alura spiralei: mai abruptă, când tamburul este cu diametru mic, mai relaxată, când diametrul tamburului este mare.

O altă condiționare a acestor scări este dată de nevoia respectării normativelor românești (sau naționale, deoarece aceste elemente normate se regăsesc în legislația tuturor țărilor) de dimensiune minimă acceptabilă la capătul cel mai îngust al treptei, adică la legătura cu stâlpul central. La noi această dimensiune minimă este de 12 cm.

Desigur, există artificii pentru respectarea acestei cerințe și pentru a „înghesui” cât mai multe trepte în jurul stâlpului central: trepte fără contratrepte, suprapuse pe o zonă (ca în imaginile alăturate).

Nu le execută oricine și nu recomand acțiuni artisanale pentru aceste scări, decât dacă aveți foarte mare încredere în meșterii pe care îi angajați (și iar ajung la „conștiinciozitatea” și „responsabilitatea” executantului) sau dacă ați mai văzut producții ale acestora.

În mod curent v-aș sugera să cumpărați o astfel de scară, dar nu după ce v-ați făcut casa, ci înainte de turnarea plăcii de la nivelul (etajul) la care vreți să ajungă scara. Asta deoarece aceste scări sunt prefabricate, deci modulate, și nu puteți modifica coordonatele pe care le au.

Desigur, mai există artificii: luați o scară cu un modul mai puțin decât ce vă rezultă din măsurarea înălțimii între cele două niveluri, și diferența de înălțime o preluați la bază, prin realizarea unei platforme-trepte cu alt finisaj, cu jardiniere, cu cine știe ce „găselniță” despre care să ziceți că așa ați vrut. Spun asta

scări

Foto: © by Ray (rayphua)

pentru că, poate vă mai amintiți, nu se recomandă trepte singulare, fiindcă se împiedică utilizatorul și își sparge capul de scară.

Reiau lucruri pe care vi le-am mai precizat: o scară este o mare sculptură - iar scările spirală, în mod deo-

Foto: by Anelavito

sebit, „îmbracă” un interior; dar dincolo de frumusețe, sunt subsansambluri care asigură circulația de la un nivel la altul și trebuie să o asigure ÎN SIGURANȚĂ. Primele scări colimason care au fost construite erau scări de acces în turnuri: toate catedralele gotice ale lumii au astfel de scări din piatră, înguste, cu trepte foarte înalte, care duc la terasele-platfome de pe care se vede tot ținutul până la orizont.

Uluitoare scări colimason din cărămidă mai pot fi văzute prin castelele englezești, conducând tot așa, către turnuri, către spații de meditație, de penitență, spații ascunse, scoase din circuitul curent al activităților conacului, castelului, mănăstirii.

Cele mai comune scări colimason de astăzi sunt, cum spuneam, prefabricate. Structura stâlpului este în general meta-

lică; la fel și sistemul de susținere a treptei este metalic, legat întotdeauna de stâlp. Pe această consolă metalică, mai solidă la racordarea cu elementul de stâlp, se fixează treapta efectivă, din diferite materiale: lemn, piatră, metal, sticlă, combinații de materiale.

Scările în spirală cu structură metalică se pot utiliza atât în interior, cât și ca scări în exteriorul construcțiilor; dacă în cazul unei reabilitări - consolidări - refuncționalizări rezultă că este necesară prevederea unei scări, există posibilitatea teoretică a introducerii unei scări exterioare, colimason.

Adesea, în cazul refuncționalizării unor spații și transformării

lor în cafenele, cluburi, discoteci, baruri, în general gândindu-se un utilizator-țință de vârstă tânără și medie (nu copii, nu bătrâni), astfel de scări, cu structura fină din inox și trepte transparente din sticlă, sunt comune.

Foto: © by purificorice

Există scări spirale din lemn. Mai „casnice”, mai „calde”, se potrivesc în interioare de casă de om, asigurând accesul de pildă la o galerie de pe care sunt distribuite dormitoare(le). Am pus în paranteză unele dintre dormitoare, deoarece cred că tinerii au mai multă aplicație

Foto: © by extranoise

pentru utilizarea acestor scări: pe măsură ce trece timpul, din ce în ce mai mult proprietarii își doresc ca dormitoarele să fie pe același nivel cu restul funcțiunilor (bucătărie, living), urcatul și coborâtul scărilor ne(mai)fiind un sport de plăcere.

Scările colimason din lemn au întreaga alcătuire din lemn și sunt, în consecință, mai robuste decât cele cu structură metalică. Au însă avantajul materialului cald și plăcut și dau senzația de intim, nu de austeritate și de spațiu public.

Scări în biblioteci (publice sau private), cu acces la raft, pot fi în spirală, din același motiv al economiei de spațiu: nu se desfășoară treptele una câte una, ocupând o suprafață mare, ci se „împachetează” într-un spațiu minim.

Într-un caz aproape sadic, însă, există și scara cu trepte de formă specială,

mai late pe o parte și înguste pe cealaltă, scară cu trepte foarte înalte, în care trebuie să fii atent cu ce picior pornești la drum, dacă vrei să nu-ți rupi gâtul. Recunosc însă, am văzut această scară numai în revistă. ■

